

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

MinVWS

ontvangen op:
Deadline: 27-02-2026

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Publieke Gezondheid

Opgesteld door

Datum Document
24 februari 2026

Kenmerk
4351106-1094112-PG

Bijlage(n)

nota

(ter beslissing)

de uitzending 'Zaad zonder grenzen' van Zembla

1. Aanleiding

Het Kamerlid Bikker (CU) heeft Kamervragen gesteld naar aanleiding van de aflevering van het programma Zembla, met de titel 'Sperma op bestelling: de impact van de wereldwijde handel in donorzaad' van 3 februari jl.

2. Geadviseerd besluit

Geadviseerd wordt akkoord te gaan met verzending van de beantwoording van de vragen naar de Tweede Kamer. U kunt de antwoorden tegelijkertijd versturen met de antwoorden op de vragen van het Lid Vliegenthart (GroenLinks-PvdA) over dezelfde Zembla uitzending.

3. Kernpunten

De vragen naar aanleiding van de Zembla uitzending gaan over grensoverschrijdende spermadonatie en hoe het recht van (toekomstige) donorkinderen op toegang tot hun afstammingsgegevens geborgd kan worden bij het gebruik van een spermadonor uit het buitenland. De vragen zijn gesteld vóórdat de brief over tegengaan massadonatie en regulering gebruik buitenlands donorsperma is verstuurd naar de Tweede Kamer door uw ambtsvoorganger op 12 februari.¹ In deze brief worden maatregelen aangekondigd tegen massadonatie. In de beantwoording op onderhavige Kamervragen bespreekt u deze maatregelen eveneens.

Het recht van donorkinderen op toegang tot hun afstammingsgegevens is in Nederland geborgd in de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb). In deze wet is geregeld dat de gegevens van de donor worden geregistreerd en dat donorkinderen vanaf 16 jaar recht hebben op de persoonsidentificerende gegevens van hun donor. De Wdkb ziet op behandelingen die zijn uitgevoerd in Nederlandse fertiliteitsklinieken. Als bij deze behandelingen donorsperma uit het buitenland wordt gebruikt, gelden dezelfde regels als voor sperma dat in Nederland wordt gedoneerd. Maar deze nationale wetgeving geldt niet in andere landen. De limiet voor het gebruik van één spermadonor bij maximaal 12 vrouwen geldt in Nederland, maar als het sperma van deze donor ook in andere landen wordt gebruikt, kan het totaal aantal nakomelingen van één donor flink oplopen.

¹ Kamerstukken II 2025/26, 30 486, nr. 41.

Hierdoor kunnen grote internationale verwantschapsnetwerken van donorkinderen ontstaan. Donorkinderen kunnen hier last van hebben. Om deze reden noemt u dit zorgwekkend in de beantwoording van de vragen.

Kenmerk
4351106-1094112-PG

Er is een drietal maatregelen tegen massadonatie aangekondigd in de brief van 12 februari: (1) regulering via de Wet zeggenschap lichaamsmateriaal, (2) Europese regulering en (3) een breed samenwerkingstraject met stakeholders uit het veld.

Verder gaat u in de beantwoording in op een verbod op het gebruik maken van sperma- of eiceldonoren uit buitenland waar de ChristenUnie eerder voor heeft gepleit. U geeft in het antwoord aan dat het kabinet niet inzet op een totaal verbod, omdat een dergelijk verbod noodzakelijk, proportioneel en geschikt moet zijn om het belang van het kind te beschermen. En bovendien rekening moet houden met Europese wet- en regelgeving, waaronder regels voor vrij verkeer van goederen en diensten.

Tot slot bespreekt u de oproep van de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG) over stoppen met het gebruik van buitenlands donorsperma en gaat u in op de voorlichting van wensouders.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Er is breed draagvlak voor de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (Wdkb) en de recente wetwijziging van 1 april 2025 waarin geborgd is dat door centrale registratie in het College Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (Cdkb) het donorzaad van één man bij maximaal 12 vrouwen gebruikt kan worden als de behandeling in een Nederlandse fertiliteitskliniek plaatsvindt.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Verschillende partijen, waaronder Stichting Donorkind en een aantal fertiliteitsklinieken in Nederland, pleiten voor het stoppen met het gebruik van donorsperma uit het buitenland, vanwege de mogelijke gevolgen voor donorkinderen, waaronder een groot verwantschapsnetwerk. Tevens is er de laatste maanden veel media-aandacht voor dit onderwerp. Naast deze Zembla uitzending heeft Nieuwsuur ook een aantal rapportages over donorconceptie en de gevolgen voor donorkinderen gemaakt.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

n.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten

n.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

n.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

n.v.t.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Enkele vragen zijn afgestemd met de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG) en intern met de afdeling WJZ.

h. Toezeggingen
n.v.t.

i. Fraudetoets
n.v.t.

Kenmerk
4351106-1094112-PG

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

